

Beste collega's,

In deze nieuwsbrief van de gezamenlijke kennisgroep autisme van Visio, Bartiméus en de Robert Coppes nemen we een belangrijk thema onder de loep:

Zintuigen en overprikkeling

Allereerst een casus:

"Oscar is blind en woont samen met 8 anderen in een woonvorm. Hij heeft vandaag gewerkt en is wat later thuis dan anders. De taxi had vertraging. Hij komt binnen met een "vol hoofd". Ze eten samen in de woonkamer. Hij heeft een vaste plek aan tafel. Normaal probeert hij wat vroeger in de ruimte te zijn zodat hij rustig naar zijn eigen vaste plek kan lopen maar dat lukte vandaag niet. Hij komt binnen en hij hoort de stemmen en geschuif van stoelen en het geluid van het bestek. Het kost moeite om zich zo op het geluid te oriënteren om zijn eigen vaste plek te vinden. De geluiden die uit de keuken komen helpen hem daarbij. De geuren uit de keuken zijn sterk. Honger heeft hij niet. Dat gevoel herkent hij niet. Hij heeft met de begeleider afgesproken dat hij moet eten. En om te voorkomen dat hij dat niet doet moet hij mee-eten met de groep. Dat is ook gezellig voor hem is gezegd. Hij heeft eigenlijk geen idee wat daar mee bedoeld wordt.

Helaas zit Bernard vandaag naast hem. Dat ruikt hij meteen. Die geur van zijn aftershave overheerst alles en het is moeilijk voor Oscar om dat te negeren. Hij reageert door zijn bord op te pakken en verder op te gaan zitten. Bernard voelt zich afgewezen en reageert gekwetst.

Oscar begint hardop tegen zichzelf te praten. Zo probeert hij de overweldigende geluiden om hem heen wat de dempen. Door zich op deze manier af te sluiten probeert hij de groeiende stress te beteugelen. Maar zijn tafelenoten hebben hier last van en zeggen tegen de begeleidster dat hij asociaal doet. Oscar wordt hier vervolgens op aangesproken. Het maakt hem ontzettend boos en luid schreeuwend staat hij op en verdwijnt naar zijn kamer".

Boekentip

In dit boek staan handvatten om inzicht te krijgen in zintuiglijke problemen waar men zoal moeite mee kan hebben; aangevuld met praktische tips

Boekentip:

Alles wat we zien en wat we horen, elke beweging, elke aanraking, honger, pijn, geuren en kleuren om ons heen, levert sensaties op die worden geregistreerd door de zintuigen. Deze zintuiglijke sensaties worden omgezet in informatie die wordt verwerkt in de hersenen. Als de zintuigen goed met elkaar samenwerken en de hersenen de binnenkomende prikkels registreren, verwerken en adequaat interpreteren, kunnen we ons een beeld van de buitenwereld en van ons eigen lichaam vormen. Hierdoor zijn wij in staat om te interacteren met andere mensen en onze omgeving, te begrijpen wat er zich in en buiten ons lichaam afspeelt, te beleven en te overleven.

Bij mensen met autisme is de verwerking van prikkels een kernprobleem. Prikkel komen te hard binnen, of juist te zacht, soms helemaal niet of ze worden verkeerd of te laat geïnterpreteerd. Dit leidt tot over- en onderprikkeling en stress. En dit kan vervolgens weer tot boosheid, verdriet, angst e.d. leiden. Voor begeleiders is dit gedrag vaak dat wat we zien. Maar wat er “onder of achter zit” niet. Toch is het belangrijk om hier aandacht aan te schenken omdat dat uiteindelijk de oorzaak is van wat er speelt. Het mooie is dat we met de juiste kennis meer ruimte geven aan deze cliënten om tot rust te komen en misschien zelfs wel ruimte geven om te ontwikkelen.

Voor mensen met een visuele beperking en autisme speelt natuurlijk hetzelfde. Maar.. het leven kan dan nog meer uitdagingen geven.... We keren nog even terug naar Oscar.

Oscar kan niet zelfstandig wonen door de gevolgen die het blindzijn gecombineerd met autisme voor hem hebben. Hij heeft vaak hulp nodig voor zijn praktische problemen omdat hij blind is. Maar eigenlijk geven contacten met anderen hem veel extra prikkels. Hij kan ze niet vermijden. Geluiden zou hij soms liever dempen door een koptelefoon op te doen maar hij heeft de geluiden nodig om zich te oriënteren.

Dit is een slechts een voorbeeld van wat er kan gebeuren. Terugkerend naar het kernprobleem, de andere manier waarop Oscar de wereld om zich heen beleeft, hoe prikkels bij hem binnen komen. En hoe hij al die informatie verwerkt. Hoe zou je Oscar en zijn tafelgenoten kunnen ondersteunen?

- Het allerbelangrijkste is een niet veroordelende open houding. Zet in op voorkomen van stress in plaats van het beteugelen van zijn boosheid. Je zou bijvoorbeeld met Oscar samen kunnen kijken naar wat hij ervaart tijdens zo'n maaltijd. Wat leidt tot overprikkeling? Is er een

	<p>mogelijkheid om voordat hij aan tafel gaat een ontspannende activiteit te doen zodat hij minder overprikkelt aan tafel gaat. Wat is het doel van het gezamenlijke eten? Gaat het om het gezellig samenzijn: Dat geldt misschien voor de anderen maar is dat voor Oscar ook een doel? Gaat het om het feit dat Oscar anders niet eet (hij voelt geen honger)? Dan zijn er misschien ook andere oplossingen zoals op zijn kamer eten of op een ander moment?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn verschillende vragenlijsten in omloop die ons kunnen helpen om een beter beeld te krijgen van de prikkelgevoeligheid van onze cliënten. Per individu zal dat heel verschillend zijn. Niet alle cliënten zullen zelf kunnen verwoorden van wat ze ervaren, voelen of denken. Je kan deze lijsten dan samen met andere begeleiders invullen op basis van observaties.
--	---

<p>De kennisgroep is branchebreed bezig met het samenvoegen van scholingsmodules, waardoor er een éénduidig branchebreed aanbod komt. Waar we samen erg enthousiast over zijn, is het gebruik van het Autisme Belevings Circuit (ABC). Dit zal voor de hele branche de basis zijn voor de scholing!</p>	<p>Er zijn bij Bartiméus, Visio en de Robert Coppes Stichting verschillende methodieken die we kunnen inzetten bij cliënten met een visuele beperking én autisme. Denk hierbij aan Werkwijzer 2.0 (ontwikkeld bij Bartiméus), Geef me de 5 en de Autisme Centraal Methodiek. Het mooie van deze methodieken, is dat het op maat gemaakt kan worden, alles met als doel de zorg voor onze cliënten met autisme te verbeteren.</p>
---	--

Dit is een gezamenlijke nieuwsbrief vanuit de kennis & expertisegroep ASS Visio, Bartimeus en Robert Coppesstichting
 Info: jannekeopenneer@visio.org ; apouwels@bartimeus.nl avdheuvel@robertcoppes.nl